

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 63/23

Люксембург, 20 април 2023 г.

Заклучение на генералния адвокат по дело C-621/21 | Интервюиращ орган на ДАБ при МС (Жени, жертви на домашно насилие)

Престъпление на честта, принудителен брак и домашно насилие: генералният адвокат Richard de la Tour уточнява условията, при които гражданка на трета държава може да получи международна закрила

Жена, която е изложена на опасност да стане жертва на такива актове при завръщане в държавата на произход, може да получи статут на бежанец въз основа на принадлежността си към „определена социална група“

Директива 2011/95 относно международната закрила предвижда условията, при които гражданите на трети държави могат да получат, от една страна, статут на бежанец, и от друга страна, субсидиарна закрила. Сред основанията за предоставяне на **статут на бежанец** е преследването, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група. В Директивата се уточнява и че **субсидиарната закрила** е предвидена за всеки гражданин на трета държава, който не отговаря на условията за бежанец, но за който има сериозни основания да се смята, че ако бъде изпратен обратно в държавата на произход, би бил изложен на реална опасност от тежки посегателства. Последните обхващат смъртното наказание, екзекуцията, изтезанието или нечовешкото или унизителното отношение, или наказание.

Административен съд София-град има съмнения относно това дали е възможно и какъв вид международна закрила следва да се предостави на турска гражданка, която е от кюрдски произход, с мюсюлманско (сунитско) вероизповедание и е разведена, предвид по-специално естеството на актовете на насилие, на които има опасност тя да бъде изложена, ако се върне в държавата си на произход. Тази жена е сключила принудителен брак и след множество случаи на домашно насилие и на заплахи, отправени както от съпруга ѝ, така и от рожденото ѝ и от неговото семейство, е трябвало да напусне семейното жилище. През 2017 г., една година преди да бъде прекратен бракът ѝ с първия ѝ съпруг, тя е сключила религиозен брак с друг мъж. Понастоящем се намира в България и твърди пред компетентните органи, че се страхува за живота си, ако бъде върната в Турция.

На първо място, генералният адвокат Jean Richard de la Tour изследва условията, при които гражданка на трета държава, която рискува да стане жертва на престъпление на честта или на принудителен брак, както и да бъде изложена на домашно насилие след завръщане в държавата на произход, може **да получи статут на бежанец въз основа на принадлежността си към „определена социална група“**. Той припомня, че Директивата относно международната закрила предвижда две кумулативни условия: от една страна, членовете на „определена социална група“ трябва да споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение. В това отношение генералният адвокат препраща към

разпоредбите на Директива 2011/95¹, в които се уточнява, че аспектите, свързани с пола, включително и половата идентичност, се отчитат надлежно при определянето на принадлежност към дадена социална група. От друга страна, тази група трябва да има собствена идентичност в третата държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество.

Що се отнася до първото условие, генералният адвокат отбелязва, че полът на въпросната жена може да се свърже с вродена характеристика — а именно нейния биологичен пол — „която не подлежи на изменение“ по смисъла на Директивата. Що се отнася до второто условие, генералният адвокат уточнява, че полът е социологично понятие, което се използва така, че освен биологичния пол да се отчетат и свързаните с него ценности и прояви. Съответно полът е понятие, което трябва да позволи да се изтъкне фактът, че отношенията между жените и мъжете в дадено общество, както и неравенствата, които могат да възникнат от тях поради мъжки и женски роли, определени въз основа на биологичните различия, се задават и конструират от обществата и следователно могат да се променят по различен начин във времето и в зависимост от обществата и общностите. Генералният адвокат съответно смята, че жените, само поради това че са жени, са пример за социална подгрупа, дефинирана от вродени и неизменни характеристики, които могат да бъдат възприемани различно от обществото в зависимост от тяхната държава на произход поради социалните, правните или религиозните норми на тази държава или обичаите на общността, към която принадлежат. Генералният адвокат заключава, че компетентният национален орган може да приеме, че въпросната жена **поради своя пол принадлежи към „определена социална група“**, тъй като в държавата си на произход би била изложена поради завръщането си на актове на тежко съпругеско насилие, които са обичайни в някои общности.

Генералният адвокат уточнява и че действията на преследване, на които може да бъде изложена въпросната жена в държавата си на произход, могат да бъдат взети предвид за определянето на собствената идентичност на дадена група в тази държава. Той счита, че именно естеството на действията на преследване, които се свързват с определени жертви, позволява да се характеризира „собствената идентичност“ на дадена „социална група“. В Директивата² се посочват действия, които са ярки примери за насилие, основано на пола, тъй като са насочени срещу дадено лице поради неговия пол или идентичност или засягат непропорционално лицата от определен пол. Колкото до домашното насилие, то може да е под формата на действия с изключително тежки последици и на повтарящи се актове на насилие, които могат да доведат до тежко нарушение на основните човешки права.

На второ място, генералният адвокат Richard de la Tour уточнява, че когато става въпрос за действия на преследване, извършени от недържавен субект, трябва да се провери, че държавата на произход има способността и волята да осигури ефективна закрила от действията на преследване. **Компетентният национален орган** трябва да извърши задълбочена индивидуална оценка на молбата за международна закрила. Той трябва да отчете всички относими обстоятелства, свързани с държавата на произход, и по-конкретно законите и подзаконовите актове на тази държава, както и начина на тяхното прилагане. След тази оценка компетентният орган **е длъжен да установи дали е налице причинно-следствена връзка между**, от една страна, мотивите, с които се извършват действията на насилие, а именно **принадлежността на съответното лице към определена социална група**, и от друга страна, **липсата на закрила от страна на органите на държавата на произход**.

Накрая, що се отнася до предоставянето на субсидиарна закрила, генералният адвокат счита, че ако компетентният национален орган установи, че при завръщане в държавата на произход **гражданката е**

---

¹ Член 10, параграф 1, буква г), втора алинея от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9).

² Съображение 30 от Директива 2011/95.

изправена пред опасност да бъде екзекутирана в името на честта на своето семейство или общност или да стане жертва на изтезание или на нечовешко или унижително отнасяне, или наказание вследствие в частност на домашно насилие, този орган е длъжен да квалифицира тези актове като **представляващи „тежки посегателства“** по смисъла на Директивата относно международната закрила. В този контекст на съответното лице може да се предостави субсидиарната закрила.

За да определи дали тази опасност е основателна, компетентният национален орган е длъжен да установи дали органите на третата държава или партиите или организациите, които я контролират, предоставят закрила срещу това тежко посегателство.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключение на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на заключението е публикуван на уебсайта CURIA в деня на представянето

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от представянето на заключението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎(+32) 2 2964106

Поддържайте връзка!

